

اثربخشی فیلم درمانی (فیلم درون و برون) بر اضطراب جدایی کودکان مراجعه کننده به مراکز مشاوره شهر مشهد: یک مطالعه موردی

نویسندگان:

فاطمه حاجی‌اربابی^۱، سعید شاه حسینی تازیگ*^۲، مازیار صفاریان^۳

۱- استادیار گروه روانشناسی موسسه آموزش عالی غیرانتفاعی کاویان مشهد، مشهد، ایران

۲- دانشجوی دکتری روانشناسی بالینی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه شهید بهشتی تهران، تهران، ایران

Pars Journal of Medical Sciences, Vol.18, No.2, Summer 2020

چکیده:

مقدمه: اختلال اضطراب جدایی، شایع‌ترین اختلال روانی در کودکان تلقی می‌شود که به طور جدی سلامت روان آن‌ها را تحت تاثیر قرار می‌دهد. به همین دلیل اتخاذ رویکردهای درمانی برای این اختلال از اهمیت بالایی برخوردار است. هدف پژوهش حاضر بررسی اثربخشی فیلم درمانی (فیلم "درون و برون") بر اضطراب جدایی کودکان مراجعه کننده به مراکز مشاوره شهر مشهد بود.

روش کار: روش پژوهش حاضر تک آزمودنی و طرح A-B-A بود. افراد نمونه سه نفر از دختران ۱۱-۱۲ سال مبتلا به اختلال اضطراب جدایی در شهر مشهد در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بودند که با شکایت این نوع اضطراب به کلینیک احیا مراجعه کرده و توسط روان پزشک تشخیص داده شده بودند. نمونه‌ها به روش نمونه گیری هدفمند انتخاب شدند. در این پژوهش از مصاحبه نیمه ساختاریافته تشخیصی برای اختلال DSM-IV و پرسشنامه اضطراب زانگ استفاده شد. از روش ترسیم نمودار برای تحلیل داده‌ها و محاسبه نرخ بهبودی و شاخص درصد داده‌های غیرهمپوش برای بررسی اندازه اثر استفاده شد.

یافته‌ها: نمرات اضطراب در پیش آزمون و پس آزمون در بیمار اول از ۵۹ به ۴۸ با نرخ بهبودی (۰/۰۲۳) در بیمار دوم از ۵۲ به ۴۴ با نرخ بهبودی (۰/۰۱۸) و در بیمار سوم از ۵۰ به ۴۰ با نرخ بهبودی (۰/۰۲۵) کاهش یافت.

نتیجه‌گیری: از فیلم "درون و برون" به عنوان یک روش موثر برای کاهش اضطراب جدایی در کودکان می‌توان استفاده کرد.

واژگان کلیدی: فیلم درمانی، اضطراب جدایی، فیلم "درون و برون"

Pars J Med Sci 2020;18(2):41-48

مقدمه:

به این اختلال رفتارهای چسبندگی و اجتناب زیاد و اغلب مخالفت جوی دارند. این گونه اضطراب‌ها چنان شدید و وخیم است که کودک را از انجام فعالیت‌های روزمره باز داشته [۴] و می‌تواند در جنبه‌های مختلف زندگی از جمله در عملکرد تحصیلی یا اجتماعی نابسامانی شدید به وجود آورد [۵]. مطالعات طولی نشان داده‌اند اضطراب جدایی در دوران کودکی می‌تواند عامل خطری برای ابتلا به اختلالات وحشت‌زدگی، اختلالات افسردگی و وابستگی به مواد و اضطراب در نوجوانی و

اختلال اضطراب جدایی (SAD, Separation Anxiety Disorder) شایع‌ترین اختلال روانی در کودکان تلقی می‌شود [۱] که شیوع آن در افراد زیر ۱۸ سال بین ۸/۳ تا ۲۷ درصد است [۲]. اصلی‌ترین مشخصه این اختلال، ترس یا اضطراب شدید در خصوص جدایی از والدین یا مراقب اصلی است که بیش از انتظار رشدی است. به علاوه، ممکن است کودک به شدت نگران آسیب رسیدن به والد هنگام جدایی باشد که این نگرانی منجر به ناراحتی مفرط و گاهی کابوس‌های شبانه وی می‌شود [۳]. کودکان مبتلا

* نویسنده مسئول، نشانی: دانشجوی دکتری روانشناسی بالینی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.
تلفن تماس: 09156839138
پست الکترونیک: s.shahhosseini.psy@gmail.com

پذیرش: ۱۳۹۹/۰۶/۲۳

اصلاح: ۱۳۹۹/۰۶/۱۶

دریافت: ۱۳۹۸/۱۰/۲۵

جوانی باشد [۶]. متیس و همکاران [۷] عنوان کردند اضطراب جدایی در دوران کودکی با برخی ویژگی‌های شخصیت مرزی رابطه دارد. این اختلال، نسخه کودکانه اختلال وحشت‌زدگی و هراس از مکان‌های باز بوده و مسیرهای سبب شناختی مشترکی با این آن‌ها دارد [۸].

از مهمترین نشانه‌های اضطراب جدایی در کودکان ۹ تا ۱۲ سال در هنگام جداشدن از والدین گوشه‌گیری، بی تفاوتی، غمگینی، افت تمرکز حواس و اکراه از رفتن به مدرسه و ترک خانه است [۸]. این اختلال به طور معناداری در دختران بیش از پسران دیده می‌شود [۵]. با توجه به شیوع زیاد و پایداری اختلال‌های اضطرابی دوران کودکی و ارتباط آن‌ها با نقص عملکرد اجتماعی و تحصیلی اتخاذ روش‌های پیشگیری مؤثر و به هنگام و برنامه‌های مداخله ای برای این گروه از کودکان اهمیت زیادی دارد [۵].

برنامه‌های درمانی زیادی برای بهبود اختلال‌های اضطرابی وجود دارند. سینما درمانی یک روش نوآورانه بر اساس اصول درمانی سنتی است که فیلم را به عنوان ابزار مداخله‌ای به کار می‌گیرد [۹]. سینما در برگیرنده فیلم، کارتون و انیمیشن است که از موارد عمده هنری به شمار می‌رود و پیامد کاربرد آن همان است که از هنر انتظار است [۱۰]. در فیلم‌ها و انیمیشن‌ها تصاویری پویا به شکل نمادین همراه با زبان و صدا و موسیقی انتقال می‌یابد. کودکان نسبت به انیمیشن‌ها هم منفعل و هم فعال بوده و هر چه کودک بزرگتر می‌شود این ویژگی بارزتر خواهد شد [۱۱].

فیلم درمانی از دل کتاب درمانی برخاسته است [۱۲]، هرچند از برخی جهات از آن پویاتر است [۱۳]. به فیلم درمانی در اوائل دهه ۱۹۹۰ در مقالات روان‌شناسی اشاره شده است و در سال ۱۹۹۳ مارشا سنتیتر در "قدرت حلقه‌های فیلم: رشد معنوی از طریق فیلم" به طرز ویژه‌ای فیلم‌ها را به عنوان ابزاری برای رشد شخصیت در کتاب خود به کار برده است [۱۲]. ژبو وو [۱۴] فیلم درمانی را به عنوان مداخله درمانی خلاق می‌داند که درمانگر از فیلم به عنوان ابزار استعاره‌ای برای ارتقاء بخشیدن، خود اکتشافی، درمان شخصی و انتقال استفاده می‌کند [۱۵]. فیلم درمانی به فرد اجازه می‌دهد از تصویر، طرح داستان و موسیقی به عنوان قسمتی از درمان برای دست‌یابی به بینش، الهام، رهاسازی هیجانات [۱۶] و الایش و حل تعارض‌های هیجانی خود [۱۰] استفاده کند. فنون رهاسازی احساسات به درمانگران اجازه می‌دهد که به مراجعه‌کنندگان کمک کنند تا احساسات ذخیره شده خود را رها سازند. نکته اساسی در همه این فنون این است که هر چه تجربه رهاسازی مراجعین بیشتر باشد، فرایند درمان سریع‌تر خواهد بود [۱۷].

فیلم "درون و برون" فیلمی از شرکت دیسنی پیکسار است که در آن تمامی هیجان‌ها نقشی سازگاران، مفید و مهم در زندگی شخصیت اصلی داستان و والدین او ایفا می‌کنند. این فیلم تحسین‌های انتقادی و تجاری فراوانی به همراه داشته است. با وجود این که بر پایه نظریه‌های روان‌شناختی تهیه شده است، اما در مورد کار بالینی آن به خصوص برای مراجعین نوجوان و بزرگسالان در بحث درمان سنتی پژوهش‌های اندکی منتشر شده است [۲۶]. سوال پژوهش حاضر این است که آیا مشاهده فیلم "درون و برون" بر کاهش اضطراب جدایی کودکان موثر است؟

روش کار:

روش پژوهش حاضر نیمه آزمایشی از نوع تک آزمودنی و طرح A-B است. در این نوع طرح‌ها تغییر در متغیر وابسته در یک آزمودنی سنجیده می‌شود. در مطالعه حاضر در مرحله خط پایه اضطراب کودکان سنجیده شد (مرحله A)، سپس مرحله مداخله (مرحله B) اجرای متغیر مستقل و اندازه‌گیری میزان تغییرات متغیر وابسته (اضطراب کودکان) و در نهایت ارزیابی به منظور پیگیری میزان ثبات تغییرات مرحله مداخله (مرحله A) انجام شد. افراد نمونه سه نفر از دختران ۱۱-۱۲ سال مبتلا به اختلال اضطراب جدایی شهر مشهد در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بودند که با شکایت اضطراب جدایی به کلینیک احیا مراجعه کرده و توسط روان‌پزشک تشخیص داده شده بودند. هر سه نمونه به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل داشتن اختلال اضطراب جدایی، عدم همبودی در اختلال‌های محور دو اختلال شخصیت و عقب ماندگی ذهنی،

برنامه‌های درمانی زیادی برای بهبود اختلال‌های اضطرابی وجود دارند. سینما درمانی یک روش نوآورانه بر اساس اصول درمانی سنتی است که فیلم را به عنوان ابزار مداخله‌ای به کار می‌گیرد [۹]. سینما در برگیرنده فیلم، کارتون و انیمیشن است که از موارد عمده هنری به شمار می‌رود و پیامد کاربرد آن همان است که از هنر انتظار است [۱۰]. در فیلم‌ها و انیمیشن‌ها تصاویری پویا به شکل نمادین همراه با زبان و صدا و موسیقی انتقال می‌یابد. کودکان نسبت به انیمیشن‌ها هم منفعل و هم فعال بوده و هر چه کودک بزرگتر می‌شود این ویژگی بارزتر خواهد شد [۱۱].

فیلم درمانی از دل کتاب درمانی برخاسته است [۱۲]، هرچند از برخی جهات از آن پویاتر است [۱۳]. به فیلم درمانی در اوائل دهه ۱۹۹۰ در مقالات روان‌شناسی اشاره شده است و در سال ۱۹۹۳ مارشا سنتیتر در "قدرت حلقه‌های فیلم: رشد معنوی از طریق فیلم" به طرز ویژه‌ای فیلم‌ها را به عنوان ابزاری برای رشد شخصیت در کتاب خود به کار برده است [۱۲]. ژبو وو [۱۴] فیلم درمانی را به عنوان مداخله درمانی خلاق می‌داند که درمانگر از فیلم به عنوان ابزار استعاره‌ای برای ارتقاء بخشیدن، خود اکتشافی، درمان شخصی و انتقال استفاده می‌کند [۱۵]. فیلم درمانی به فرد اجازه می‌دهد از تصویر، طرح داستان و موسیقی به عنوان قسمتی از درمان برای دست‌یابی به بینش، الهام، رهاسازی هیجانات [۱۶] و الایش و حل تعارض‌های هیجانی خود [۱۰] استفاده کند. فنون رهاسازی احساسات به درمانگران اجازه می‌دهد که به مراجعه‌کنندگان کمک کنند تا احساسات ذخیره شده خود را رها سازند. نکته اساسی در همه این فنون این است که هر چه تجربه رهاسازی مراجعین بیشتر باشد، فرایند درمان سریع‌تر خواهد بود [۱۷].

برنامه‌های درمانی زیادی برای بهبود اختلال‌های اضطرابی وجود دارند. سینما درمانی یک روش نوآورانه بر اساس اصول درمانی سنتی است که فیلم را به عنوان ابزار مداخله‌ای به کار می‌گیرد [۹]. سینما در برگیرنده فیلم، کارتون و انیمیشن است که از موارد عمده هنری به شمار می‌رود و پیامد کاربرد آن همان است که از هنر انتظار است [۱۰]. در فیلم‌ها و انیمیشن‌ها تصاویری پویا به شکل نمادین همراه با زبان و صدا و موسیقی انتقال می‌یابد. کودکان نسبت به انیمیشن‌ها هم منفعل و هم فعال بوده و هر چه کودک بزرگتر می‌شود این ویژگی بارزتر خواهد شد [۱۱].

فیلم درمانی از دل کتاب درمانی برخاسته است [۱۲]، هرچند از برخی جهات از آن پویاتر است [۱۳]. به فیلم درمانی در اوائل دهه ۱۹۹۰ در مقالات روان‌شناسی اشاره شده است و در سال ۱۹۹۳ مارشا سنتیتر در "قدرت حلقه‌های فیلم: رشد معنوی از طریق فیلم" به طرز ویژه‌ای فیلم‌ها را به عنوان ابزاری برای رشد شخصیت در کتاب خود به کار برده است [۱۲]. ژبو وو [۱۴] فیلم درمانی را به عنوان مداخله درمانی خلاق می‌داند که درمانگر از فیلم به عنوان ابزار استعاره‌ای برای ارتقاء بخشیدن، خود اکتشافی، درمان شخصی و انتقال استفاده می‌کند [۱۵]. فیلم درمانی به فرد اجازه می‌دهد از تصویر، طرح داستان و موسیقی به عنوان قسمتی از درمان برای دست‌یابی به بینش، الهام، رهاسازی هیجانات [۱۶] و الایش و حل تعارض‌های هیجانی خود [۱۰] استفاده کند. فنون رهاسازی احساسات به درمانگران اجازه می‌دهد که به مراجعه‌کنندگان کمک کنند تا احساسات ذخیره شده خود را رها سازند. نکته اساسی در همه این فنون این است که هر چه تجربه رهاسازی مراجعین بیشتر باشد، فرایند درمان سریع‌تر خواهد بود [۱۷].

برنامه‌های درمانی زیادی برای بهبود اختلال‌های اضطرابی وجود دارند. سینما درمانی یک روش نوآورانه بر اساس اصول درمانی سنتی است که فیلم را به عنوان ابزار مداخله‌ای به کار می‌گیرد [۹]. سینما در برگیرنده فیلم، کارتون و انیمیشن است که از موارد عمده هنری به شمار می‌رود و پیامد کاربرد آن همان است که از هنر انتظار است [۱۰]. در فیلم‌ها و انیمیشن‌ها تصاویری پویا به شکل نمادین همراه با زبان و صدا و موسیقی انتقال می‌یابد. کودکان نسبت به انیمیشن‌ها هم منفعل و هم فعال بوده و هر چه کودک بزرگتر می‌شود این ویژگی بارزتر خواهد شد [۱۱].

فیلم درمانی از دل کتاب درمانی برخاسته است [۱۲]، هرچند از برخی جهات از آن پویاتر است [۱۳]. به فیلم درمانی در اوائل دهه ۱۹۹۰ در مقالات روان‌شناسی اشاره شده است و در سال ۱۹۹۳ مارشا سنتیتر در "قدرت حلقه‌های فیلم: رشد معنوی از طریق فیلم" به طرز ویژه‌ای فیلم‌ها را به عنوان ابزاری برای رشد شخصیت در کتاب خود به کار برده است [۱۲]. ژبو وو [۱۴] فیلم درمانی را به عنوان مداخله درمانی خلاق می‌داند که درمانگر از فیلم به عنوان ابزار استعاره‌ای برای ارتقاء بخشیدن، خود اکتشافی، درمان شخصی و انتقال استفاده می‌کند [۱۵]. فیلم درمانی به فرد اجازه می‌دهد از تصویر، طرح داستان و موسیقی به عنوان قسمتی از درمان برای دست‌یابی به بینش، الهام، رهاسازی هیجانات [۱۶] و الایش و حل تعارض‌های هیجانی خود [۱۰] استفاده کند. فنون رهاسازی احساسات به درمانگران اجازه می‌دهد که به مراجعه‌کنندگان کمک کنند تا احساسات ذخیره شده خود را رها سازند. نکته اساسی در همه این فنون این است که هر چه تجربه رهاسازی مراجعین بیشتر باشد، فرایند درمان سریع‌تر خواهد بود [۱۷].

شارپ و همکاران [۱۸] فیلم درمانی را فراتر از تماشای ساده فیلم می‌دانند. سیلورمن عقیده دارد برای برخی از بیماران رویارویی

روایی صوری و محتوایی این پرسشنامه نیز در ایران تایید شده است [۳۰].

روش اجرای پروتکل:

بیش از آغاز مداخله هر سه آزمودنی به مدت سه جلسه یک روز در میان فقط پرسشنامه اضطراب جدایی زانگ را به منظور به دست آوردن خط پایه کامل کردند. طی این مدت هیچ مداخله‌ای انجام نگرفت. مداخله شامل شش جلسه، جلسه اول و دوم به مدت ۱۲۰ دقیقه به دنبال هم بود که طی آن مراجعین به صورت گروهی به مشاهده فیلم "درون و برون" نشستند. جلسه چهارم و پنجم و ششم هر یک به مدت ۴۵ دقیقه ای بود و هفته ای دو بار (به دلیل شرایط سنی کودکان و نیاز به بودن فاصله زمانی کمتر بین جلسات درمان نسبت به بزرگسالان) در خصوص هیجان‌ات‌پنجگانه بحث شد. در این جلسات کودکان از هیجان‌ات‌خود نقاشی ترسیم و فرمانده اصلی هیجان خود را مشخص می‌ساختند. بعد از یک ماه، مرحله پیگیری درمان با تکمیل مجدد پرسشنامه‌ها توسط مراجعین انجام شد. دلیل ارائه درمان در شش جلسه، شناخت هیجان‌ات و همانندسازی با قهرمان داستان و برقراری ارتباط با هیجان‌ات خود بود که برای جلوگیری از تداخل شرایط درمان با تاثیر واقعی متغیر مستقل بعد از یک ماه آزمون پیگیری انجام شد [۳۱].

فیلم "درون و برون" انیمیشن ۹۴ دقیقه‌ای محصول ۲۰۱۵ شرکت دینسی پیکسار است. داستان فیلم درباره دختر نوجوانی به نام رایلی اندرسون و احساسات درون ذهن او است. وی که به تازگی با خانواده خود به شهر دیگری مهاجرت کرده، چالش بزرگی را با مدرسه جدید دارد. احساسات پنج گانه ترس، خشم، چندش، غم و خوشحالی که هر کدام به صورت یک شخصیت درون مرکز فرمان مغز وی قرار دارند، از طریق یک دستگاه تمام اندام‌ها و بخش‌های بدنش را کنترل می‌کنند.

یافته‌ها:

نمرات خام اندازه‌گیری‌های مکرر طی جلسات خط پایه، مداخله و پیگیری در جدول ۱ آورده شده است.

همان‌گونه که در جدول بالا دیده می‌شود فیلم درمانی در کاهش میزان اضطراب جدایی در کودکان موثر بوده است (PND برای هر سه آزمودنی صد در صد بود). همچنین در بررسی پیگیری یک ماه پس از پایان مداخله نشان داد کاهش اضطراب جدایی در آزمودنی‌های دوم و سوم پایدار بوده است، اما در نفر اول میزان اضطراب سیر صعودی با افزایش قابل توجهی همراه بوده است. با این وجود، با توجه به نتایج حاصل از ناهمپوشی داده‌های دو

نداشتن سابقه مصرف مواد مخدر، عدم دریافت روان‌درمانی در شش ماه اخیر، عدم تجربه رویداد استرسی حاد در شش ماه اخیر، عدم دریافت درمان دارویی، علاقمند بودن به تماشای فیلم، عدم مشاهده فیلم "درون و برون" در گذشته بود. از شرکت‌کنندگان رضایت‌نامه کتبی برای حضور در پژوهش گرفته شد. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل دیداری نمودارها و شاخص بهبودی و شاخص درصد داده‌های غیر همپوش (PAND) برای بررسی میزان اثراستفاده شد. در ابتدا برای هر آزمودنی داده‌های مربوط به سه موقعیت خط پایه، مداخله و پیگیری به ترتیب مشخص شد. سپس محفظه‌های ثبات (Stability Envelop) و روند برای نمودار داده‌های هر آزمودنی در موقعیت‌های خط پایه و مداخله رسم و با استفاده از شاخص بهبودی جهت روند داده‌ها مشخص شد.

ابزارهای پژوهش:

۱. مصاحبه تشخیصی نیمه ساختار یافته اختلالات خلقی و اسکیزوفرنیا برای کودکان و نوجوانان، تشخیص فعلی و طول عمر (K-SAD-PL): این مصاحبه تشخیصی برای ارزیابی دوره‌های کنونی و پیش‌آسب شناسی روانی در کودکان و نوجوانان ۶ تا ۱۸ سال بر پایه DSM-IV [۲۷] تدوین شده و شامل سه بخش است: بخش اول، اطلاعات کلی از جمله خصوصیات جمعیت شناختی کودک جمع‌آوری می‌شود. بخش دوم شامل سوالات غربالگری و تعیین معیارهای اختلالات روان پزشکی است. در بخش سوم یک ارزیابی کلی تعیین سطح کودک است. روایی و پایایی این پرسشنامه برای ارزیابی و تشخیص اختلالات روان پزشکی در کودکان و نوجوانان ایرانی تایید شده است [۲۸ و ۲۹].

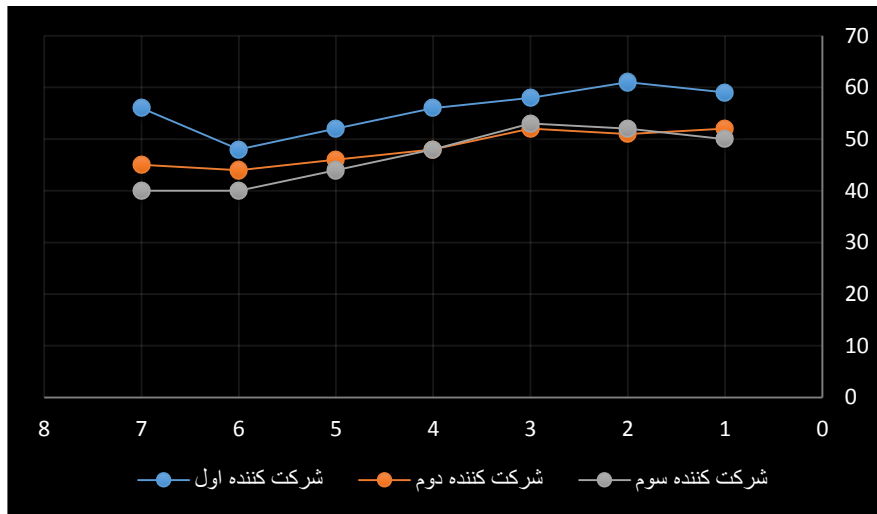
۲. پرسشنامه اضطراب زانگ (SAS) دارای بیست سوال است که بر مبنای نشانگان بدنی-عاطفی اضطراب در سال ۱۹۷۱ توسط ویلیام زانگ ساخته شده است. ملاک‌های تشخیصی این پرسشنامه دارای ۵ نشانه عاطفی و ۱۵ نشانه بدنی است. ویژگی این پرسشنامه نسبت به پرسشنامه‌های دیگر در این است که فرد کمتر می‌تواند شیوه خاصی را در ارائه جواب‌هایش دنبال کند؛ زیرا از بیست سؤال موجود، ۱۶ سؤال بر نشانگان مثبت و ۴ سؤال بر نشانگان منفی تأکید دارند (سوالات ۵، ۹، ۱۳ و ۱۹). در مورد اعتبار پرسشنامه اضطراب زانگ مطالعات متعددی انجام گرفته است. در پژوهش کوتاش برای محاسبه پایایی پرسشنامه از روش ضریب انسجام که میزان همبستگی درونی یا تجانس سوالات را مورد بررسی قرار می‌دهد استفاده شده است. نتایج بررسی با استفاده از این روش نشان دهنده ضریب $0/084$ است که حاکی از پایایی بسیار بالای این مقیاس است. در ایران نیز برای پایایی این پرسشنامه به روش آلفای کرونباخ عدد $0/087$ به دست آمده است.

پایه و مداخله در هر سه آزمودنی صفر بوده است. بنابراین مداخله با صد در صد اطمینان موثر بوده است.

موقعیت مجاور (PND) نشان می‌دهد که فیلم درمانی بر کاهش میزان اضطراب موثر بوده است. همان طور که در جدول بالا مشاهده می‌شود، شاخص درصد داده‌های غیر همپوش نشان می‌دهد که همپوشانی بین نقاط خط

جدول ۱: نمرات اضطراب در موقعیت خط پایه، مداخله، و پیگیری برای سه آزمودنی

آزمودنی	جلسات					
	خط پایه			موقعیت A		
جلسات آزمودنی	اول	دوم	سوم	پنجم	هفتم	نهم
اول	۵۹	۶۱	۵۸	۵۶	۵۲	۴۸
دوم	۵۲	۵۱	۵۲	۴۸	۴۶	۴۴
سوم	۵۰	۵۲	۵۳	۴۸	۴۴	۴۰

نمودار ۱. تغییرات نمره اضطراب در آزمودنی‌ها

جدول ۲: نرخ بهبودی اضطراب در سه آزمودنی

آزمون	آزمودنی اول	آزمودنی دوم	آزمودنی سوم
نرخ بهبودی اضطراب	۰٫۰۲۳	۰٫۰۱۸	۰٫۰۲۵

جدول ۳: اندازه اثر درمان بر کاهش اضطراب جدایی آزمودنی‌ها

اضطراب جدایی	اندازه اثر در آزمودنی اول	اندازه اثر در آزمودنی دوم	اندازه اثر در آزمودنی سوم
اضطراب جدایی	۱۰۰٪	۱۰۰٪	۱۰۰٪

بحث:

ورود به مطالعه را داشتند برای بهبود در میزان اعتماد به نفس و بهبود شدت علائم اضطراب جدایی تحت درمان قرار گرفتند.

این پژوهش با هدف تعیین اثربخشی فیلم درمانی بر اضطراب جدایی در دختران ۱۱ تا ۱۲ سال انجام شد. بدین منظور سه نفر از بیماران که توسط روان‌پزشک تشخیص داده شدند و شرایط

در تبیین این یافته می‌توان گفت که دیدن فیلم و همانندسازی با قهرمان داستان می‌تواند کاهش علائم اضطراب در کودکان را به همراه داشته باشد. این همراهی و همانندسازی در چهار مرحله تجربه واقعی، بازتاب، مفهوم‌سازی و تفکر انتزاعی و کاربردی اتفاق می‌افتد [۳۴]. آزمودنی‌ها با مشاهده فیلم، تجربه‌های گذشته خود را مرور می‌کنند، همان‌گونه که آزمودنی‌ها در این مطالعه با مشاهده فیلم "درون و برون" با قهرمان داستان همانندسازی کرده و به مرور تجربه‌های اضطراب‌زا گذشته خود می‌پردازند و در مرحله بعد همراه با قهرمان داستان در خلال تعامل‌های بین فردی پذیرش، پالایش، کاهش اثرات رنج‌آور و تجربه هیجانی تصحیح شده را تجربه خواهند کرد.

اثربخشی فیلم "درون و برون" را در مواردی همچون در هم شکستن مقاومت کودک، ارتباط، لیاقت و توانایی، تفکر خلاق، پالایش، همانندسازی با شخصیت اصلی داستان، خیال‌پردازی، آموزش نمادین، ایجاد رابطه و دلبستگی، ارتقای رابطه، شناخت پنج هیجان اصلی خود، غلبه بر ترس‌ها، شناخت زبان بدن، تحلیل رویا و غلبه بر خود مرکز بینی خلاصه کرد.

از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به کوتاه بودن دوره پیگیری و پیگیری تنها در یک مرحله اشاره کرد. همچنین به دلیل اندک بودن تعداد آزمودنی‌ها (سه نفر)، تعمیم یافته‌ها باید با دقت زیادی انجام شود. طولانی کردن دوره پیگیری، افزایش تعداد دفعات سنجش و آزمون و انجام مداخله بر سایر اختلالات با روش فیلم درمانی و به ویژه انجام مطالعات با تعداد شرکت کنندگان بیشتر برای امکان تعمیم بهتر نتایج پیشنهاد می‌شود.

نتیجه‌گیری:

مشاهده فیلم "درون و برون" به کودکان کمک می‌کند تا تجارب اضطراب‌آور خود را مرور کرده و همراه با قهرمان داستان بعد از رو به رو شدن با هیجان‌ات منفی ناشی از این تجارب را پذیرفته و اثرات آن‌ها را بر خود کاهش دهند.

تشکر و قدردانی:

بدین وسیله نویسندگان مقاله نهایت تشکر و قدردانی خود را از مدیریت و مسئولین مرکز مشاوره احیا و همچنین والدین شرکت‌کنندگان در این پژوهش اعلام می‌دارند.

تعارض منافع:

هیچگونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

شش جلسه درمانی به صورت گروهی و فردی همراه با یک مرحله پیگیری به فاصله یک ماه انجام شد.

آزمودنی اول طی سه نقطه خط پایه، روندی نزولی و ثابت در میزان اضطراب جدایی نشان داده است، با شروع درمان تغییر تدریجی با شیب کم در سطح و روند در نمرات ایجاد شده است که نشان دهنده اثربخشی درمان بر کاهش میزان اضطراب جدایی بود. همان‌گونه که مشاهده می‌شود میانه نمره اضطراب جدایی از ۵۹ در خط پایه به ۴۸ در حالت مداخله رسیده است که بیانگر کاهش شدت اضطراب در فرد مورد نظر است. همچنین شاخص درصد داده‌های غیر همپوش نشان می‌دهد که همپوشانی بین نقاط خط پایه و مداخله صفر بوده و مداخله با صد در صد اطمینان موثر بوده است. نمره پیگیری این آزمودنی نسبت به آخرین جلسه حالت مداخله تغییر افزایشی داشته که با وجود افزایش پس از یک ماه همچنان به میزان معناداری از خط پایه کمتر است.

آزمودنی دوم طی سه نقطه خط پایه، روندی ثابت در میزان اضطراب جدایی نشان داده است که با شروع درمان تغییری تدریجی در سطح و روند در نمرات ایجاد شده است. این امر نشان دهنده اثربخشی درمان بر کاهش میزان اضطراب جدایی بود. همان‌گونه که در جدول ۱ نشان داده شده است، میانه نمره مداخله از ۵۲ در خط پایه به ۴۴ در حالت مداخله رسیده است که حاکی از کاهش شدت اضطراب جدایی در آزمودنی مورد نظر است. همچنین شاخص درصد داده‌های غیرهمپوش نشان می‌دهد که همپوشانی بین نقاط خط پایه و مداخله صفر بوده و مداخله با صد درصد اطمینان موثر بوده است. نمره پیگیری این آزمودنی نسبت به نمره آخرین جلسه مداخله افزایش اندکی داشته است، اما با وجود افزایش پس از یک ماه همچنان به میزان قابل توجه و معناداری از حالت خط پایه کمتر بود.

آزمودنی سوم طی سه نقطه خط پایه، روندی افزایشی و ثابت در میزان اضطراب جدایی نشان داده است. با شروع درمان تغییری قابل توجه در سطح و روند در نمرات ایجاد شده است که بیانگر اثربخشی درمان بر کاهش میزان شدت اختلال اضطراب جدایی بود. همان‌گونه که در جدول ۴-۴ نشان داده شده است، میانه نمره اضطراب جدایی از ۵۲ در خط پایه به ۴۰ در حالت مداخله رسیده است که نشان‌دهنده کاهش شدت اضطراب جدایی در آزمودنی مورد نظر است. همچنین شاخص درصد داده‌های غیر همپوش نشان می‌دهد که همپوشانی بین نقاط خط پایه و مداخله صفر بوده و مداخله با ۱۰۰ درصد اطمینان موثر بوده است. نمره پیگیری این آزمودنی نسبت به نمرات ثابت درمان تا بعد از یک ماه بود.

به طور کلی نتایج این پژوهش با پژوهش [۱۹، ۳۲، ۲۲، ۲۳ و ۳۳] هم سو بود.

References:

- Vaughan, J. Coddington, J.A. Ahmad, A.H. Ertel, M. Separation Anxiety Disorder in school –age children: What health care providers should know. *Journal of pediatric health care.* (2017).31(4)433-440.
- Klykylo, W. M., Kay, J. L. *Clinical Child Psychiatry*, Second Edition, London: British Library. (2005).
- Mash, E.G. & Wolff, A.D. Psychological morbid child, translated by Mozaffari M.M. Forughaldin A. Tehran: Publication of Roshd. (2010); 212-90. (Persian).
- Maltese, A. & Cerroni, F. & Romano, P. & Russo, D. & Salerno, M. & Galli, B. Et al. Anxiety disorders in developmental age. *Actamedica Mediterranea.* (2018).34(4).937-943.
- Dabkowska, D., Araszkievicz, A., Dabkowska, A., & Wikosc, M. Separation anxiety in children and adolescents. In S. Sleaf (Ed.), *Different views of anxiety disorder.* (2011). (pp. 313-338). Shanghai, China: Intec China.
- Hannesdottir, D.K. & Sigurjonsdottir, S.B. *Njardvik, U. & Ollendick.H. Child psychiatry & Human development.* (2018).V.49, 6Pp 888-896.
- Matthies, S. & Schiele, M.A. & Koentges, C. & Pini, S. Please don't leave. Separation anxiety and related traits in borderline personality disorder current psychiatry reports. (2018).20(10):83.
- Shroeder, C.S. Gordon, B.N. Assessment and treatment of children problems. A Clinical Guide. Translated by: Mehrdad Firozbakht. Danjeh Pub. (2018).
- Egeci, S. & Gencoz, F. (2017). Use of cinema therapy in dealing with relationships problems. *The Arts in Psychotherapy.* 53. 64-71.
- Makipea, P. (1999). *Movie therapy*. University of Iceland, Institute of Continuing Education Internet.
- Milrod, B., Markowitz, J., C. Gerber, A., J., Cyranowski, J. Altemus, M. Shapiro, T. Hofer, M. Glatt, C. Childhood Separation Anxiety and the Pathogenesis and Treatment of Adult Anxiety. *Mechanisms of Psychiatric Illness.* (۲۰۱۴) . 171:34-43).
- Wolz, B. Emotion picture magic: A movie lover's guide to healing and transformation. (۲۰۰۵). Centennial, Colorado: Glenbridge.
- Fredricks, R. How cinema therapy works. *Mind Body Net Work.* (2018).
- Zhe Wu, A. Applying cinema therapy with adolescents and a cinema therapy workshop. A two paper alternative department thesis presented to the faculty of California state university, East Bay. (2008).
- Strong, P. & Lotter, G. Reel help for real life: Film therapy and beyond. *HTS Theological studies.* (2015). 71(3).pp1-8.sx
- Hankir, A. & Holloway, D. & Zaman, R. & Agius, M. Cinema therapy and film as an educational tool in undergraduate psychiatry teaching: A case report and review of literature. *Psychiatry Danubina.* (2015). Vol27, Supp.1.Pp136
- Wolz, B. Cinema therapy- Using the power of imagery in films. Centennial, Colorado: Glenbridge. (۲۰۰6).
- Sharp, C. & Smith, J.V. & Cole, A. Cinematherapy: Metaphorically promoting therapeutic Change. *Counselling psychology Quarterly.* (2002).15(3), 269-276.
- Silverman NA, Sabiston Jr DC. Mediastinal masses. *Surgical Clinics of North America.* 1980 Aug 1; 60(4):757-77.
- James, M.J. The relationship between state transportation, personality traits and symptom reduction after a movie intervention: Implications for cinematherapy. (2016).
- Puranik, V. Why psychological horror movies can help soothe anxiety and increase mental health. (2017).
- Molaei, A. Abedin, A. Heydari, B. The effect of group film therapy on reducing the severity of mourning experience of adolescent girls, aged 19-17, Tehran. Master thesis. Faculty of Psychology and Educational Sciences. Shahid Beheshti University. (2009). (Persian).
- Pourreza, M. Fadaei, F. Hashemiyani, K. The effect of comedy films in reducing depression in schizophrenic patients. *Journal of Rehabilitation.* (2004). 5(2). 12-15.
- Watts C. Class Action. In *UB Law Forum 2006* (Vol. 19, No. 1, p. 145).
- Canon, K. "Feed" movie review: The eating disorder film that should be getting more attention. (2017).
- Rosenfield, R. (2018). *Cinematherapy with inside out: A theoretical & practical guide.*
- American Psychiatric Association. *Anxiety Disorders. Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fourth Edition, Text Revision.* Washington, DC: APA; 2000:429-48.
- Ghanizadeh, A., Mohammadi, M. R., Yazdanshenas, A. Psychometric properties of the Farsi translation of the kiddie schedule for affective disorders and schizophrenia present and lifetime version. *BMC Psychiatry.* (2006).
- Shahrivar, Z., Kousha, M., Moallemi, S., Tehrani-Doost, M., Alaghband-Rad, J. The Reliability and Validity of Kiddie Schedule for Affective Disorders and Schizophrenia – Present and Life-time Version– Persian Version. *Journal of Child and Adolescent Mental Health Volume,* (2008). 15 (2): 97-102.
- Hosseini-Sabet F. Effectiveness of patience training in anxiety, depression and happiness. *Studies in Islam and Psychology.* 2008; 1(2): 79-92. [Persian]
- Marsick E. Cinematherapy with preadolescents experiencing parental divorce: A collective case study. *The Arts in Psychotherapy.* 2010 Sep 1; 37(4):311-8.
- Abedin, A. & Molaie, A. The effectiveness of group movie therapy (GM T) on parental stress reduction in mothers of children with mild mental retardation in Tehran. *Science Direct.* (2010). 988-993.
- Kim YH, Kang YS, Lee HS, Choi W, You IC, Yoon KC. Effectiveness of combined tear film therapy in patients with evaporative dry eye with short tear film

breakup time. Journal of Ocular Pharmacology and Therapeutics. 2017 Oct 1; 33(8):635-43.

34. Setiawati, D. & Winingsih. Cinematherapy to improve the consuler's understanding about dealing

with feeling skills for students .Advances in social science .Education&Humanities. Research, (2017). V173.1 st International conference on education innovation.

The Effectiveness of Film Therapy (Inside-Out Film) on Separation Anxiety of Children Referred to Mashhad Counseling Centers: A Case Report

Fatemeh Hajiarbabi¹, Saeid Shahhosseini Tazik^{2*}, Maziyar Saffarin³

Received: 2020.01.15

Revised: 2020.09.06

Accepted: 2020.09.13

1. Assistant Professor of Educational Psychology, Kavian Institute of Higher Education, Mashhad, Iran

2 Phd student, Clinical Psychology, Faculty of Education Sciences and Psychology, University of Shiraz, Shiraz, Iran

3. M.A student, Clinical Psychology, Faculty of Education Sciences and Psychology, Shahid Beheshti University of Tehran, Tehran, Iran

Pars Journal of Medical Sciences, Vol.18, No.2, Summer 2020

Pars J Med Sci 2020;18(2):41-48

Abstract:

Introduction:

Separation anxiety disorder is considered to be the most common psychiatric disorder in children that seriously affects their mental health. So adopting treatment approaches for this disorder is very important. The purpose of this study was the effectiveness of filmtherapy (Inside-Out Film) on separation anxiety disorder (SAD) of Children Referred to Mashhad Counseling Centers.

Materials and Methods:

The research method is single case study and A-B-A design. The sample people were 3 girls 11-12 years old with separation anxiety disorder in Mashhad in the academic year 2018- 2019 who referred to Ehya clinic with separation anxiety complaint that had been previously diagnosed by a psychiatrist. They were selected through purposive sampling method. The tools were Structured Clinical Interview (SCID-I) and Zang anxiety questionnaire. To analyze the data, the method of diagrams and calculating the recovery rate and the index of non-overlapping data percentage (PAND) were used to evaluate the effect size.

Results:

The anxiety scores from Pre-test and post-test was reduced from 59 to 48 with recovery rate (23%) in the first patient, in the second patient from 52 to 44 with recovery rate (18%) and in the third patient from 50 to 40 with a recovery rate (25%).

Conclusion:

The (inside out) film can be used as an effective way to reduce separation anxiety in children.

Keywords: Film Therapy, Separation Anxiety Disorder (SAD), Inside-Out Film

* Corresponding author Email: s.shahhosseini.psy@gmail.com